خبر امروز

■ «مهر خواهر برادری» با اجرای سیدحسین متولیان میهمان شبکه یک سیما

با بسترسازی مرکز ارتباطات و رسانه آستان قدس رضوی همزمان با ایام دهه کرامت، ویژه‌برنامه «مهر خواهر برادری» از شبکه یک سیما به روی آنتن می‌رود. مهسا محمدی، تهیه‌کننده این برنامه در گفت‌وگو با آستان نیوز گفت: برنامه ترکیبی «مهر خواهر برادری» به سفارش مرکز ارتباطات و رسانه آستان قدس رضوی به مناسبت دهه کرامت در حرم حضرت امام رضا(ع) در ۲۰ اقسمت تولید شده که از شبکه یک سیما تقدیم مخاطبان خواهد شد. وی افزود: امام رضا(ع) و حضرت معصومه(س) الگوی کاملی از رابطه خواهر و برادری هستند؛ خواهران و برادران به عنوان اعضای یک خانواده موفق، نقش بسزایی در همکاری و همیاری با هم دا شته و می‌توانند الگوهای مناسبی برای سبک زندگی صحیح باشند. این برنامه با اجرای سید حسین متولیان و فاطمه سادات متولیان از ۲ تا ۱۰ خرداد تحت دو ساعت ۱۶:۳۰ از شبکه یک سیما پخش می‌شود.

■ برگزاری رویداد نقاشی ویژه کودکان در دهه کرامت

معاون تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی از برگزاری رویداد بزرگ نقاشی ویژه کودکان در دهه کرامت خبر داد. به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین حسن شریعتی‌نژاد عنوان کرد: فراخوان آثار نقاشی کودکان با موضوع امام رضا(ع) و زیارت اعلام شده و متقاضیان تا پایان دهه کرامت فرصت دارند آثار خود را به این رویداد ارسال کنند. وی تصریح کرد: آثار برگزیده ارسال شده در قالب نمایشگاهی در رواق کودک واقع در صحن کوثر حرم مطهر رضوی به نمایش گذاشته خواهد شد. وی افزود: در این نمایشگاه ایستگاه نقاشی برپا خواهد شد و کودکان می‌توانند با حضور در این نمایشگاه و با راهنمایی مربیان کودک در مورد موضوعاتی همچون زیارت و داستان زندگی امام رضا(ع) نقاشی کنند. شریعتی‌نژاد بیان کرد: نمایشگاه و ایستگاه نقاشی کودک در دهه کرامت هر شب از ساعت ۱۹ تا ۲۱ در رواق کودک پذیرای مخاطبان است.

■ کتاب‌فروشی‌های سیار به‌نشر در روستاهای خراسان رضوی

مدیرعامل انتشارات به‌نشر گفت: با توجه به اجرای خوب و موفق کتاب‌فروشی سیار در ایام عید نوروز بر آن شدیم در دهه کرامت رضوی نیز کتاب‌فروشی سیار را دوباره راه‌اندازی کنیم. به گزارش آستان نیوز، حسین سعیدی در این خصوص گفت: در دهه کرامت سه دستگاه مینی‌بوس با همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مجهز شده و به عنوان کتاب‌فروشی سیار همراه با اجرای مسابقه کتاب‌خوانی، نمایش و ارائه خدمات کتاب محور در سطح روستاهای خراسان رضوی مستقر می‌شوند. سعیدی همچنین با اشاره به آغاز به کار سومین فروشگاه کتاب رضوی در دهه کرامت اظهار کرد: فروشگاه کتاب رضوی در خیابان طبرسی بازسازی شده و با ۱۱۸ هزار جلد کتاب راه‌اندازی خواهد شد. مدیرعامل انتشارات به‌نشر تصریح کرد: در برنامه‌های فرهنگی برگزار شده، بین تخفیف ۳۰ درصدی کتاب به کودکان اهدا می‌شود که افراد می‌توانند با مراجعه به فروشگاه‌های کتاب مرکزی به‌نشر و واقع در خیابان امام خمینی(ره) از این تخفیف‌ها بهره‌مند شوند.

■ امام رضا(ع) از گفت‌وگو با مخالف استقبال می‌کردند

یک استاد ویژه‌شورشگر حوزه علمیه گفت: یکی از برجسته‌ترین و ماندگارترین میراث‌های ارزشمند دوران امامت حضرت رضا(ع) مناظراتی است که میان ایشان و عالمان دینی سایر ادیان و مذاهب و حتی افراد ملحد و بی‌دین صورت گرفته است. به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین محمد الهی خراسانی در سلسله جشن‌های شکوه رضوان که همزمان با سومین شب از شب‌های دهه کرامت در رواق بزرگ امام خمینی(ره) برگزار شد، گفت: امام رضا(ع) در جریان مناظرات سعی در اثبات حقانیت دین مبین اسلام و مکتب تشیع داشتند. مناظرات ایشان چند درس را به ما می‌آموزد از جمله استقبال از گفت‌وگو با مخالفان. وی ادامه داد: ایشان از گفت‌وگو با مخالفان استقبال می‌کردند، برعکس بسیاری از افراد دیندار و معتقد که از گفت‌وگو با مخالفان فرار می‌کنند. گاهی حتی با برادران دینی خود هم بر سر مسائل اعتقادی اختلاف نظر هایی که داریم به درستی گفت‌وگو نمی‌کنیم ولی امام رضا(ع) با یهودیان، مسیحیان و حتی افراد بی‌دین و ملحد هم گفت‌وگو می‌کردند.

در حرم

❮ بازدید هیئت ماداگاسکار از کتابخانه مرکزی حرم مطهر رضوی

یک هیئت فرهنگی-دینی از کشور ماداگاسکار آفریقا شصت نفره ضمن بازدید از تالارهای مختلف کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی از نزدیک با خدمات رسانی این کتابخانه به اهل علم و پژوهش آشنا شدند. در حاشیه این بازدید، «شیخ ابومنیر» یکی دیگر از اعضای برجسته این هیئت ماداگاسکاری گفت: در گذشته به زیارت کربلا مشرف شده بودم، اما برای نخستین بار توفیق زیارت حرم مطهر امام رضا(ع) نیز نصیبم شد و از این امر بسیار خوشحال هستم. این مترجم قرآن کریم و کتب دینی به زبان مالاگاسی در خصوص بازدید از کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی نیز بیان کرد: نظم و مدیریت خوب این کتابخانه بسیار مورد توجهم قرار گرفت. بی‌شک وجود چنین کتابخانه بزرگی در جهان اسلام، مایه افتخار و خرسندی ما نیز است.

رواق کتاب

❮ کانون‌های خدمت رضوی و کتابخانه‌های عمومی یزد تفاهم‌نامه همکاری امضا کردند

به گزارش آستان نیوز، دکتر محمد حسین رحیمی نسب، مدیر کانون‌های خدمت رضوی استان یزد ضمن تشریح فرهنگ و معارف و سبک زندگی رضوی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های کانون خانه‌میدی در افزایش تعاملات تفاهم‌نامه همکاری امضا کردند. اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان در راستای ترویج فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی، توسعه فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی همکاری مشترک گسترش دهیم، گفتارسازی و برنامه‌ریزی در زمینه تروریج فرهنگ و معارف و سبک زندگی رضوی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های کانون خانه‌میدی در جامعه‌ از جمله مفاد تفاهم‌نامه به شمار می‌رود.

گفت: ان شاءالله در راستای تقویت همکاری با نهاد، توسعه کتابخانه‌ها بتوانیم هر چه بیشتر فرهنگ رضوی را گسترش دهیم. گفتارسازی و برنامه‌ریزی در زمینه تعاملات معنوی و فیزیکی رضوی در جامعه‌از جمله مفاد تفاهم‌نامه به شمار می‌رود.

یادداشت

شرح حدیثی درباره تقوا از امام رضا(ع)

آیت‌الله‌سیدحسن عاملی، امام جمعه اردبیل و نماینده مردم اردبیل در مجلس خبرگان رهبری

در کتاب عیون اخبارالرضا(ع) روایت زیبایی نقل شده است: «مردی به امام رضا(ع) عرض کرد: قسم به خدا روی زمین کسی از نظر تقوا بهتر از شما نیست، فرمود: تقوا و پرهیزگاری، آنان را به این مقام رسانده و اطاعت و بندگی موجب مقام آنان شده، دیگری عرض کرد: به خدا تو از امام مردم بهتری، فرمود: این قسم را نخور؛ بهتر از من کسی است که پرهیزگارتر از من باشد و بیشتر از خدا اطاعت کند. به خدا قسم این آیه نسخ نشده که: و تفاوت‌های مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید، همانا برگروار و با افتخارترین شما نزد خدا باتقوا ترین شماست».

روزگار ما، روزگار سقوط اخلاق و بی‌مبالاتی در حقوق و حرمت انسان‌ها، روزگار بی‌مبالاتی در تصرف بیت‌المال و اموال عمومی و روزگار بسیار سهل هتاکی، پرده‌دری، غیبت، تهمت، بهتان، افترا و روزگار سکر و مستی از لذات مقطعی است. روزگار غفلت از اینکه روزی در وعده‌گاه خداوند و در پای محاسبه الهی حاضر خواهیم شد. روزگار غفلت از بهشت و دوزخی که به تعبیر رسول خدا(ص) از بند کفش به ما نزدیک‌تر است و به تعبیر امیرالمؤمنین(ع) غفلت از اینکه بین ما و بهشت و جهنم فاصله‌ای جز مرگ نیست.

انبیا(ع) بزرگ‌ترین خیرخواهان بشریت بودند و اقدامات پیامبر اکرم(ص) نشان می‌داد خطر را درک کرده و در برابر آن، برنامه‌های فاخری داشتند. ما هم وظیفه داریم در قبال خطراتی که جامعه را تهدید می‌کند، اقدام به تزریق آگاهی و بصیرت کنیم.

در این بین برخی گناهان نیز قابل جبران اند و نه قابل بخشش و جز مصیبت و خسران رهاوردی ندارند. گناهانی که مردم به آن کمتر توجه می‌کنند و بر این پندارند این گناهان عادی و معمولی است، در صورتی که غیر از روسیاهی چیزی ندارد. حق‌الناس یکی از این گناهان است که بسیاری از مردم با ساده‌انگاری و بی‌مبالاتی به آن برخورد می‌کنند. گناه، خطر بزرگی است و سبب گرفتاری انسان می‌شود و تبعات سخت اجتماعی، اقتصادی یا فرهنگی با خود به همراه دارد.

در روزگار ما این امکان فراهم شده که فردی بتواند در یک لحظه و بلکه در یک ثانیه هزاران هزار گناه عظیم مرتکب شود و هزاران تأسف که بسیاری از افراد جامعه در برابر این گونه گناهان که از اسباب بارز غضب الهی اند، کاملاً بی‌اعتنا می‌شوند. به عنوان نمونه با گسترش فضای مجازی و حضور در گروه‌های متعدد، افترا، تهمت، بهتان یا غیبت به‌راحتی صورت می‌پذیرد. در یک لحظه در گروهی با تعداد اعضای زیاد، غیبتی صورت می‌گیرد که حتی به یک مورد از آن نمی‌توان در قیامت پاسخ‌داد. بر اساس بیان قرآن مجید، گاهی انسان با یک کلمه سقوط می‌کند. گاه کلمه‌ای بر زبان می‌آورد و توجه نمی‌کند آن کلمه چه تبعاتی دارد، در نتیجه سقوط می‌کند. برخی گناهان در یک لحظه تمام می‌شوند؛ به‌طور نمونه حرفی بر زبان آورده می‌شود ولی به‌خاطر آن شکسته می‌شود. این هم گناه است اما اندام‌دار نیست. در مقابل، بعضی گناهان آثار و پیامدهایی عظیم دارند و خلاص شدن از پیامدهای آن ممکن نیست. نفس گناه، بی‌ادبی در برابر خالق کائنات و ذات لایتناهی است و اگر جبران نشود، هم محرومیت قطعی است و هم صاحب آن به سوءالعاقبه حتمی و وسیاهی ابدی مبتلا می‌شود. حالا اگر گناه از سنخ گناهانی باشد که هیچ‌گونه امکان جبران ندارد، اگر صاحب آن خون بگرید، سودی ندارد.

کسی که مدیون بیت‌المال شود، یعنی مدیون یک ملت شده و چطور می‌تواند در آخرت یک ملت را خود راضی کند؟ حق‌الناس هم امری است که براساس فرمایش خدای بزرگ باید صاحب حق را آن بگذرد. مظاهر تعرض به بیت‌المال و گناهانی که دائمی هستند زیاد است. به‌طور نمونه فردی رشوه داده و یا این رشوه در اداره‌ای استخدام شده است. تمام ۳۰ سال خدمتش در آن مقام، هر لحظه گناه است. یا فردی با کارهای خلاف واقع، رأی، غیبت، تهمت، بهتان، افترا و روزگار سکر و مستی از لذات مقطعی است. روزگار غفلت از اینکه روزی در وعده‌گاه خداوند و در پای محاسبه الهی حاضر خواهیم شد. روزگار غفلت از بهشت و دوزخی که به تعبیر رسول خدا(ص) از بند کفش به ما نزدیک‌تر است و به تعبیر امیرالمؤمنین(ع) غفلت از اینکه بین ما و بهشت و جهنم فاصله‌ای جز مرگ نیست.

انبیا(ع) بزرگ‌ترین خیرخواهان بشریت بودند و اقدامات پیامبر اکرم(ص) نشان می‌داد خطر را درک کرده و در برابر آن، برنامه‌های فاخری داشتند. ما هم وظیفه داریم در قبال خطراتی که جامعه را تهدید می‌کند، اقدام به تزریق آگاهی و بصیرت کنیم.

در این بین برخی گناهان نه قابل جبران‌اند و نه قابل بخشش و جز مصیبت و خسران رهاوردی ندارند. گناهانی که مردم به آن کمتر توجه می‌کنند و بر این پندارند این گناهان عادی و معمولی است، در صورتی که غیر از روسیاهی چیزی ندارد. حق‌الناس یکی از این گناهان است که بسیاری از مردم با ساده‌انگاری و بی‌مبالاتی به آن برخورد می‌کنند. گناه، خطر بزرگی است و سبب گرفتاری انسان می‌شود و تبعات سخت اجتماعی، اقتصادی یا فرهنگی با خود به همراه دارد.

باید به آیه۹۹ سوره زلزال توجه داشته باشیم که خداوند فرموده هر فردی به‌قدر ذره‌ای کار زشتی مرتکب شود به کیفرش خواهد رسید. همچنان که در آیه۱۶ سوره لقمان بیان فرمود: اگر به اندازه سنگینی دانه خردلی کار نیک یا بدباشد و در دل سنگی یا در گوشه‌ای از آسمان‌ها و زمین قرار گیرد، خداوند آن را در قیامت برای حساب می‌آورد، چراکه خداوند دقیق و آگاه است.

براساس فرمایش رسول خدا(ص) دین ما، سراسر خیرخواهی و دلسوزی است. در روایتی از حضرت(ص) آمده: دین، نصیحت و خیرخواهی است. سؤال شد: نصیحت و خیرخواهی برای چه کسی؟ فرمود: برای خدا، برای کتاب او، برای پیامبر او، برای پیشوایان مسلمانان و برای توده آن‌ها.

باید به‌هر جستن از تقوا، مانعی درونی برای مصانعت از گناه به‌خصوص گناهانی که امکان بخشش و جبران آن وجود ندارد، ایجاد کنیم.

زهرا شاهدی، خادمی که با استعانت از حضرت رضا(ع) درکار آزادی زندانیان است

بند خدمت

عکس: احمد حسن

پرونده همان روزها یکی از همکاران کشیک پیش من آمد و گفت نتوانسته کرایه خانه‌اش را جور کند و صاحبخانه تا شب به او وقت داده است. آن زمان حدود یک میلیون و خرده‌ای لازم داشت و چند ماهی اجاره نداده بود. همان‌جا موضوع را در کشیک اعلام کردم و همکاران پای کار آمدند و همان روز تا ظهر کرایه خانه‌اش جور شد.

کنم، هر کسی با هر لباس و جایگاهی وقتی به نیت امام رضا(ع) کار کند، خادم است؛ چه لباس فرمی به تن داشته‌باشد و چه نداشته‌باشد. در این کار هم به‌نظر خودم اولین کسی که پیشقدم شده و می‌شود، خود حضرت امام رضا(ع) است».

مریم لاریجه‌| فرارمان را مسجد گوهرشاد می‌گذارم، روبه‌روی گنبد، یک گوشه روی فرش‌های مسجد می‌نشینیم تا خادم بارگاه منور رضوی از خدمتی بگوید که یک روز از همین‌جا شروع کرد؛ از خدمتی که آن را به نام و با تکیه بر حضرت آغاز کرده‌است.

■ ■ ■

ماجرا از آنجا آغاز می‌شود که زهرا شاهدی به واسطه خواهرش که وکیل دادگستری است دفتر خاطرات یک دختر زندانی را می‌خواند و برای آزادی او اقدام می‌کند و از همان سال ۹۶ این خدمت را ادامه داده‌است. «از سال ۸۳ سعادت خادمی آقا را پیدا کردم. فعال بسیجی و مسئول فرهنگی بودم. گفتند برای حرم نیرو می‌گیرند. ثبت‌نام کردم و اسمم در آمد و از همان زمان شروع به خدمت کردم. در سخنرانی‌ها شنیده بودم وقتی حرم امام رضا(ع) می‌روید مدام نگویید این را و آن را می‌خواهم. حرم که می‌آمدم می‌گفتم امام رضا(ع) من چیزی نمی‌خواهم، اگر قابل می‌دانید شما به من حواله کنید. از همان زمان کارهایی که می‌شد انجام دهم را شروع کردم. همان روزهایی که از همکاران کشیک پیش من آمد و گفت نتوانسته کرایه خانه‌اش را جور کند و صاحبخانه تا شب به او وقت داده‌است، آن زمان حدود یک میلیون و خرده‌ای لازم داشت و چند ماهی اجاره نداده بود. همان‌جا موضوع را در کشیک اعلام کردم و همکاران پای کار آمدند و همان روز تا ظهر کرایه خانه‌اش جور شد».

■ خودم بودم و امام رضا(ع)

اوایل این توسل کارش را شروع می‌کند تا اینکه سال ۹۶ به‌طور اتفاقی با پرونده معصومه آشنا می‌شود. «کار را به‌طور رسمی و با مجوز از سال ۹۷ آغاز کردم. اما در اصل، کار من از اواخر سال ۹۶ آغاز شد. به واسطه خواهرم که وکیل است دفترچه خاطرات خانم جوان زندانی به نام معصومه را خوانده و برای آزادی او اقدام کردم. اول کار خودم بودم و امام رضا(ع). سر ۶ ماه به این معنی که فرد به‌جز آن پرونده، پرونده دیگری مالی و بدهی، قتل غیرعمد و یا قتل‌هایی است که کاملاً ناخواسته و بدون نیت قبلی بوده‌است، همان‌جا داخل زندان، از افرادی که دنبال کارشان هستیم تعهد می‌گیریم اگر بیایند بیرون و دوباره چه پرونده کیفری و چه پرونده حقوقی برای آن‌ها پیش بیاید حق این را داریم برمبنای مبلغی که از خیران جمع کرده‌ایم شکایت کنیم. البته تاکنون موردی پیش نیامده که بخواهیم اقدام کنیم. پرونده‌های اسیدپاشی، دزدی، کلاهبرداری و قتل یا سابقه یا اصلاً قبول نمی‌کنیم. پرونده‌های ما افراد بی‌سابقه و دارای حسن اخلاق هستند که همه ختم به آزادی می‌شوند. تاکنون هم توانسته‌ایم ۳۲ پرونده را ختم به آزادی کنیم، البته کنار هم پرونده‌هایی بوده که انجام داده‌ایم و آن‌ها هم حدود ۱۰ تایی بوده است. تلاش می‌کنیم پس از آزادی هم تا جایی که می‌توانیم از افراد حمایت کنیم. موردی داشتیم که خانم و آقایی زندانی، در زندان با هم ازدواج کرده بودند. خانم که باردار بود، زودتر آزاد شد و پس از او هم آقا. به کمک یکی از خیران توانستیم برای آن‌ها خانه تهیه کنیم و وسایل خانه را هم یکی دیگر از خیران به آن‌ها داد و الان به‌حمدالله فرزند دوم آن‌ها هم متولد شده‌است».

■ ممنون که بابای ما را آزاد کردی

خانم شاهدی از پرونده‌هایی که قبول کرده، آزادی‌ها و کمک‌های ریز و درشت خیران خاطرات زیادی دارد؛ «جالب است که قبول پرونده‌ها و آزادی‌هایی که داریم همیشه به یک مناسبت مذهبی برخورد می‌کند، بدون اینکه برای آن برنامه‌ریزی داشته‌باشیم. پرونده‌ای داشتیم که پدر دختربچه‌ای به نام پریا به یک دلیل بدهی در زندان بود. شبی که با شاکی در حرم قرار داشتیم دقیقاً شب شهادت حضرت معصومه(س) بود و خانم هست بچه با لحنی خاص به شاکی گفت عمو می‌شه بابام رو آزاد کنی؟ لحظه آزادی هم برای ما لحظه خاصی است. یکی از خانم‌هایی که چهار سال زندانی بود، پس از آزادی، دختربچه چهار ساله‌اش، بزرگ و دختر بزرگش پجه‌دار شده بود. این خانم با نیت خیر و ام قرض‌الحسنه خرید جهیزیه به یک عده داده بود که وام‌ها وصول نشده و مجبور شده بود قرض با سود بالا بگیرد و همین قرض‌ها وی هم آمده و از او شکایت کرده بودند. شوهرش خانه و ماشینش را فروخته بود ولی به مقدار بدهی که آن زمان ۳۶۰ میلیون تومان بود، نرسیده و خانم زندانی کرده بودند. خاطرات زیاد است. همین ایام نوروز خانواده‌های زیادی بودند که تماس می‌گرفتند و تشکر می‌کردند دم عید پدر یا مادرشان در خانه است. خیلی از بچه‌ها به من می‌گویند ممنون که بابای ما را آزاد کردی، وقتی پرونده‌ای را شروع می‌کنیم دیگه نگاه نمی‌کنیم آن آدم کیست، مثل عضوی از خانواده ما می‌شود که دنبال کار او می‌افتیم. با جان و دل پای کار هستیم و هرچقدر بتوانیم کمک می‌کنیم. البته تمام مراحل کار و مبالغ دریافتی را هم شفاف در گروه می‌گذاریم و همیشه یک عضو از خانواده پرونده‌ای که قبول کرده‌ایم در گروه فضای مجازی ما هست».

■ بلاکم را به خانم شاهدی بدهید

او قدردان گروهی است که همراهش هستند و پس از عنایت حضرت، خود را مدیون این همکاری و همراهی می‌داند. «کاری که انجام می‌شود کار من یک نفر نیست و مدیون تک‌تک اعضای گروه هستم که همکاری می‌کنند. اعتقاد من است که همه را امام رضا(ع) پیاپی کار آورده است. از طرفی باز هم اعتقاد من این است پرونده‌ها به ما حواله شده و معجزه‌وار حل می‌شوند. بچه‌ها وقتی گرمای در کارشان می‌افتد تند تند آزادی زندانیان می‌کنند. به تمام نزدیکان هم گفته‌ایم اگر قصد کمک دارند از این طریق انجام دهند و به آزادی زندانیان کمک کنند.

مادری خیر داشتیم که جوان خود را از دست داده بود. روز چهلم پسرش حلقه ازدواج او را برای آزادی زندانیان هدیه کرد. هنوز مقداری از مبلغ پرونده باقی مانده بود که گردنبندش را هم هدیه داد. یا مواردی داشته‌ایم که هزینه سفر کربلا را برای آزادی زندانیان داده‌اند. خیری داشتیم که پس از پنج سال، هزینه سفر کربلای او فراهم شده بود ولی آن را برای آزادی زندانی هدیه داد و گفت به‌نظرم برگشت این مادر به خانه و زندگی‌اش خیلی ضروری‌تر از سفر کربلای من است یا اینکه خصوص تأثیرگذار بوده است. به هر رو، پس از شهریور ۱۳۲۰ و سقوط رضاشاه، همان‌گونه که بسیاری از مقیدات و موانع ایجاد شده برای امور مذهبی و سیاسی در سراسر کشور از میان رفت، نقارخانه امام رضا(ع) نیز دوباره به فعالیت درآمد.

این سنت تا امروز جریان دارد و هر روز صبح و شام و یا در اعیاد و جشن‌ها نوای آن، قلب هر زائر و مجاوری را به تپش درمی‌آورد.

■ قدیمی‌ترین سند در مورد نقارخانه

سنت نقاره‌نوازی در دوره افشاریه نیز به همین شکل ادامه داشت. در دوره قاجار بر اساس منابع موجود به نظر می‌رسد جایگاه نقارخانه و نقاره‌نوازی در حرم رضوی برای عموم مردم به امری عادی تبدیل شده بود، به‌گونه‌ای که حتی برای برآورده شدن حاجات «به نقارخانه حضرت متمسک» می‌شدند.

در این زمان به کارکنان نقارخانه عملجات شکوه می‌گفتند. به نظر می‌رسد این تعابیر گویای تغییر اساسی در ماهیت وظیفه نقارخانه در این دوره است. وظیفه‌ای که از نوبت‌نوازی صرف به نشانی از عظمت و جلال در حرم رضوی تبدیل شده است. در دوره پهلوی برای نخستین بار از آغاز محلی برای این کار آگاهی می‌دهد. البته نباید از یاد برد بارگاه رضوی در دوره‌های مختلف، حتی در زمان حکومت اهل تسنن، به‌ویژه از زمان سلاطین تیموری مورد توجه بوده است. بنابراین در آن دوره نیست جایگاهی برای نواختن نقاره برای تعیین اوقات شرعی در این بارگاه وجود داشته باشد. در دوره صفوی (۹۰۷-۱۱۴۸ ق) با شکل‌گیری تشکیلات اداری آستان قدس رضوی، نقارخانه حرم مطهر هم دارای تشکیلات اداری منظم و مدونی شد. قدیمی‌ترین سند نقاره‌نوازی در حرم رضوی مربوط به سال ۱۰۱۱ هجری قمری است که به درویش حاجی محمد طبال که به وی کوسچی نیز گفته می‌شده، حقوق پرداخت شده است. (سند شماره ۱۸۸۱/۱ موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی)

■ نام گروه را «شوق رهایی» گذاشتیم

کار که جان می‌گیرد برای آن اسم می‌گذارد و گروه تشکیل می‌دهد تا بـا کمـک دیگـران پرونده‌ها را به سرانجامی برسـانند. «اسـم گروه را شـوق رهایی گذاشتیم و در کار آزادی زندانیان وارد شدیم. بعد که تعداد اعضا بیشتر شد تعداد گروه‌ها را هم بیشتر کرده و در فضای مجازی از اسـم شـوق رهایی یک، دو... اسـتفاده کردیـم. گاهی هم که کار مشـترک با دیگـر گروه‌ها می‌کردیم اسـم گـروه را مشـترک می‌زدیم. در ایـن گروه‌ها پرونده‌هـای مختلفی را که می‌پذیرفتیـم با خیـران به اشـتراک می‌گذاشـتیم و مبلغ دیه یـا بدهـی را جـور می‌کردیم کـه تاکنون توانسـته‌ایم بـالای ۱۰ میلیـارد تومـان بـرای آزادی زندانیان کمـک جمع کنیم. پرونده‌ها از طریق زندان به ما معرفی می‌شوند و با مجوز اجـرای احکام کار آن‌ها را شـروع می‌کنیم. خود خانواده‌ها هـم برای پذیرفتـن پرونده‌ها بـه مـا مراجعه می‌کننـد. پس از اینکه پرونده را بررسـی کردیم و به نتیجه رسـیدیم که قبول کنیـم، به شـورای احـکام مراجعـه و کار را شـروع می‌کنیم. متأسـفانه میزان پرونده‌ها بسـیار زیـاد اسـت و گاهی بعضی‌هـا یک سـالی در نوبت می‌ماننـد. پرونده‌هایـی کـه قبـول کرده‌ایم فقـط از مشـهد نبـوده و از شـهرهای اطراف هم مـواردی داشـته‌ایم».

■ ۳۲ پرونده ختم به آزادی

به‌طور اتفاقی با پرونده معصومه آشنا می‌شود. «کار را به‌طور رسمی و با مجوز از سال ۹۷ آغاز کردم. اما در اصل، کار من از اواخر سال ۹۶ آغاز شد. به واسطه خواهرم که وکیل است دفترچه خاطرات خانم جوان زندانی به نام معصومه را خوانده و برای آزادی او اقدام کردم. اول کار خودم بودم و امام رضا(ع). سر ۶ ماه به این معنی که فرد به‌جز آن پرونده، پرونده دیگری مالی و بدهی، قتل غیرعمد و یا قتل‌هایی است که کاملاً ناخواسته و بدون نیت قبلی بوده‌است، همان‌جا داخل زندان، از افرادی که دنبال کارشان هستیم تعهد می‌گیریم اگر بیایند بیرون و دوباره چه پرونده کیفری و چه پرونده حقوقی برای آن‌ها پیش بیاید حق این را داریم برمبنای مبلغی که از خیران جمع کرده‌ایم شکایت کنیم. البته تاکنون موردی پیش نیامده که بخواهیم اقدام کنیم. پرونده‌های اسیدپاشی، دزدی، کلاهبرداری و قتل یا سابقه یا اصلاً قبول نمی‌کنیم. پرونده‌های ما افراد بی‌سابقه و دارای حسن اخلاق هستند که همه ختم به آزادی می‌شوند. تاکنون هم توانسته‌ایم ۳۲ پرونده را ختم به آزادی کنیم، البته

■ همین یک پسر؟

دختر بزرگ‌تر، نورالزهرا، ۱۶ ساله بود. به قول خودشان «ادبی» می‌خواند. در عراق به رشته علوم انسانی می‌گویند ادبی. می‌گفت دلش می‌خواهد برای ادامه تحصیل بیاید مشهد و اینجا ادبیات فرانسه بخواند. ام‌جواد هم برای همه‌مان لقمه نان و پنیر و گردو می‌گرفت و بلند بلند در آمین دعای دختر بزرگش می‌گفت: «ان‌شاءالله».

اسم بقیه دخترها را هم پرسیدم. با نورالزهرا می‌شدند ۶ تا اما آن‌قدر همه‌شان شبیه هم بودند که آخر نفهمیدم کدام‌شان نورالایمان است و کدام‌شان نورالهدی و کدام‌شان....، بگذریم. ام‌جواد دو تا لقمه هم برای اینجوابد و جوانش گرفت و دست کوچک‌ترین دخترش، نورالرحمه داد تا برایشان ببرد. چشم گردانم و گفتم: «همین یه پسر رو دارین؟» خندید: «هدیه امام رضاست؛ مثل این نبات‌هایی که داد‌ی! زندگی‌مون رو شیرین کرد».

■ داغ برادر

جواد و نورالرحمه شاد و بی‌پروا دنبال هم می‌دویدند و لقمه‌ها توی دستشان بود. اینجواد هم نگران پشت سرشان راه می‌رفت که خدای ناکرده زمین نخورند. ام‌جواد نگاهی به مـردش انداخت و یک لقمه دیگر برایم گرفت: «نبین این‌جوری تمام موهاش سفید شده. داغ برادره که پیـرش کـرد، برادرشـوهر معلـم بـود. صبح که داشت می‌رفت مدرسه به ماشـین به ماشـینش کوبید و به رحمت خدا رفت».

چرخیدم طرف ام‌جواد و گفتم: «حالا چی شد اسم این گل پسر شد جواد؟» یکهو اشک توی چشم‌هایش گلوله شد و دستش را به نشان ادب و برای عرض ارادت به امام رضا(ع) روی سرش گذاشت و سرش را روی سینه خم کرد. آداب قشـنگی اسـت و عراقی‌ها همیشـه این‌طوری به امـام سـلام می‌دهنـد. گفـت: «نورالرحمه که بـه دنیا اومد دیگـه ناامید شـدم. گفتم این شیشـمیه. باورم شـد داشتن پسـر بـه تو تقدیر مـن و ابوجواد نیسـت. ابوجواد دلـش پسـر می‌خواسـت. می‌مـرد بـرای دخـتران امـا پسـر هم نعمته دیگه. تا اینکه یه روز یـه زن ایرانـی رو تو حـرم سیدالشـهدا(ع) دیـدم. اون روز خیلی آشـوب بودم. نورالرحمه تازه چهار ماهـه‌اش شـده بود. زن، مشـهدی بود. سن وسـالی ازش گذشته بود. یه مشت شیرینی‌های گرد سـفید از جیبش درآورد و توی دسـتم گذاشـت».

■ ان‌شاءالله جواد!

ته آجیل مشکل گشایی که توی جیبم بود چند دانه نُقل مانده بود. درآوردم و نشانش دادم: «اینجوری بودن؟» با خوشحالی نقل‌ها را از دستم گرفت: «آره، آره. همین‌جوری. روز عجیبی بود. انگار خدا فرسـتاده بودش. نه این بنده خدا عربی بلد بود و نه من فارسی. دخترم رو توی بغلش گذاشتم و با دسـت، ۶ تا انگشتم رو بالا گرفتم که یعنی ششمیه. شیرینی‌ها رو توی دهنم گذاشت و با عربی دست و پا شکسـته گفت: «امام رضا، حاجت، حاجت. ان‌شاءالله ولد. ان‌شاءالله جواد!»

چشم‌های ام‌جواد شکفت: «با خودم گفتم چرا در خونه امام رضا(ع) نرفتم تا حالا؟ سریع برگشتم خونه. ابوجواد تازه از سر کار برگشته بود. گفتم باید بریم مشهد. یادمه با تعجب نگاهم کرد. زمستون بود، اما با دخترا ومدیم و ندر کردیم اگه هفتمی پسر شد اسمش رو مثل اون حرفی که زن مشهدی بهم زد بذاریم جواد».

ابوجواد، نورالرحمه و جـواد را روی شـانه‌های پهنش گذاشـته بـود و آرام‌آرام را تـوی صحـن غدیـر می‌چرخانـد. ام‌جـواد «یاالله»ی گفـت تـا بـرای زیـارت آماده شـوند اما کفش‌هایشـان را نیوشـیدند! دسـتش را گرفتم: «بـدون کفش می‌خوایـن برین زیارت؟ خیلی راهـه» نورالزهرا جای مادرش جوابـم را داد: «مـا نذر کردیـم. به خاطر جـواد که هر سـال با دنباله عبامـون از صحن غدیر تـا باب‌الجواد رو جارو بکشیم!» ام‌جواد سـر تکان داد: «آماده‌اید دختر؟» دخترها راه افتادند و جواد جلوترشان. دیگر نتوانستم جلو اشـک‌هایم را بگیـرم.

مسیر هجرت

رمزگشایی از پیام مأمون به مأموران درباره مسیر حرکت امام رضا(ع)

از قم و کوفه گذر نکن تا اهل شهر شیفته او نشوند

پارسا نیکوکار| مأمون فرستادگان خود یعنی رجاء بن ابی‌ضحاک و یاسر خادم را مأمور کرده بود علی بن موسی الرضا(ع) را از مسیر بصره، از مدینه به مرو بیاورند.

پیـش از ایـن گفتیـم مسـیری کـه مـأمون بـرای آوردن حضرت رضا(ع) به مأموران ابلاغ کرده بود به‌خوبی و نیت مأمون را از پیشنهاد چنین سمتی به علی بن موسی الرضا(ع) و مـاهیـت پـذیـرش ولایـتـعـهـدی را برملا می‌کند.

اکنـون مـی‌خواهیم به رمزگشایی از تاکیدها و ملاحظه‌هایی ببردازیم که مأمون در انتخاب مسیر رسانـدن امـام رضـا(ع) بـه مـرو بـه مـأمـورانش داشـته است. اینـکـه چـرا و اصرار داشته حتماً حضرت را از مسیر بصره، اهواز و فارس به مرو برسانند و از رفتن به سمت کوفه و قم حذر کنند.

دکتر جلیل عرفان‌منش در چرایی تکلیف شدن مأموران به انتخاب مسیر بصره، ابتدا به سوابق تاریخی این شهر اشاره کرده و در ادامه به دلایل تأکید مأمون بر فاصله گرفتن از شهرهایی چون قم می‌پردازد.

او در کتاب «همگام با امام رضا(ع) از مدینه تا مرو» دلیل انتخاب بصره را سوابق تاریخی این شهر از جمله تجمع علمانیان در آن، بدل شدنش به کانون توطئه علیه حکومت امیرالمؤمنین علی(ع)، وقوع جنگ جمل در آن و... می‌داند